

بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در بازدید از پژوهشکده ی رویان - 25 / تیر / 1386

بسم الله الرحمن الرحيم

چند سالی است که يك حرکت مبارك علمي در کشور آغاز شده ؛ همه این را قبول دارند که این تحرك ارجمند تقریباً در بین مجموعه ی اهل علم کشور اعم از استاد و دانشجو و محقق و دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی کم و بیش گسترده است. بنده وظیفه دارم نسبت به این حرکت عظیمی که دانشمندان، محققان و استادان ما در سرتاسر کشور ایجاد کرده اند، به سهم خودم حقگزاری و ابراز قدردانی کنم.

امروز آمدن من به این مرکز در واقع يك حرکت نمادین است برای قدرشناسی از حرکت علمی عظیم و وسیعی که خوشبختانه در کشور ما شروع شده ؛ اگرچه هنوز در آغاز راه است. اینجا را انتخاب کردیم، اولاً به خاطر رویان، ثانیاً به خاطر جهاد دانشگاهی.

مؤسسه ی رویان، يك مؤسسه ی موفق و يك نمونه ی کامل و چشمگیر از آن چیزی بود و هست که انسان آرزویش را دارد. علت اینکه من به مرحوم سعید کاظمی اینقدر علاقه داشتم و الان هم در دلم و در ذهنم برای آن جوان عزیز، ارزش و جایگاه قائلم، همین است. حرکت او، نحوه ی کار او، مدیریت او، پیگیری او، يك مجموعه ی کاملی بود از آن چیزی که آدم دوست میدارد و آرزو دارد، که حالا من اندکی در این باره عرض خواهم کرد. رویان هم با کمک او و بقیه ی همکارانی که در رویان از اول مشغول بوده اند، اینجوری بارآمد ؛ اینجوری رشد کرد ؛ اینجوری روئید. و من این را از اوائل کار احساس کردم. آن دوست مشترک من و مرحوم کاظمی که شرح قضایای کاری ایشان را در آغاز کار - پانزده شانزده سال قبل - و در خواستههای او را با من مطرح کرد، من نشانه های يك حرکت درست را در این کار احساس کردم ؛ لذا گفتم من در حد مقدور خودم در خدمت این کار و پشتیبانی این کار قرار میگیرم. هرچه زمان گذشت، آن ظن اوئی تقویت شد ؛ تکذیب نشد.

اگر بخواهم این الگوی مطلوب را در يك جمله معرفی کنم، عبارت است از: ترکیب علم، ایمان، تلاش. هم علم را جدی گرفتند، هم ایمان و پایبندی و تقوا را ؛ نه به صورت يك سربار، بلکه به شکل يك عنصر اصلی در بافت مجموعه و در بافت کار. و هم خستگی را فراموش کردند، که به گمان من مرحوم کاظمی جان و سلامت خودش را هم سر همین کار گذاشت ؛ یعنی این دنبالگیری و این اهتمامها و خسته نشدن. لذا رویان در چشم من بسیار گرمی است و عزیز است و شما جوانها و مردان و زنان مؤمن و عزیزی که در این مجموعه کار میکنید، برای من عزیز هستید و معتقدم رویان استعداد بسیار زیادی برای کار کردن و برای پیش رفتن دارد.

از قول من نقل کرده اند که من گفته ام: «این سلول بنیادی يك حرکت علمی است»، واقعه همین است ؛ همینطوری که این سلولهای بنیادی شما، يك دامنه ی تمام نشدنی برای تحقیق دارند - که هرچه شما تحقیق میکنید، پیش میروید، يك میدان دیگری باز میشود که می بینید میتوان آن را موضوع تحقیق قرار داد و پیش رفت و به مرزهای جدیدتری رسید - رویان هم همینجور است ؛ این مجموعه ی شما هرچه کار کند، پیش برود، باز قابلیت پیشرفت دارد و یکایک محققان، پژوهشگران معتقد به علم و با ایمان - که در این مجموعه یا هر مجموعه ی دیگری از این قبیل هستند - همین حکم را دارند ؛ یعنی توانائی اینها تمام نشدنی است.

و اما جهاد دانشگاهی را انتخاب کردم، چون جهاد دانشگاهی مولود مبارك انقلاب است. همینطور که در قرآن کریم در مقایسه ی دو مسجد میفرماید: «لمسجد اسس علی التقوی من اول یوم أحقّ ان تقوم فیه، فیه رجال یحبّون ان یتطهّروا»، جهاد دانشگاهی همینجور است ؛ جزو معدود رویشهای اصلی خود انقلاب است. این معنایش این نیست که جهاد از اول در هر برهه ی از زمان، هرچور بوده، هرچور فکر کرده، هرچور کار کرده، درست است ؛ نه، ما آدمها گاهی درست فکر میکنیم، گاهی غلط فکر میکنیم، گاهی درست عمل میکنیم، گاهی غلط عمل میکنیم. ملاک قضاوت،

این تناوبها و پیچ و خمها نیست؛ ملاک قضاوت، هدفگیری و جهتگیری و استمرار در حفظ این هدف است؛ ولو حالا گاهی انسان خطائی هم بکند، لغزشی هم بکند. من هویت جهاد را در نظر دارم که برکات زیادی هم بحمدالله داشته. حالا من يك جمله در باب جهاد میگویم، بعد هم يك چند جمله ای در باب علم و تحقیق و آینده ی کار کشور در این زمینه عرض خواهم کرد.

جهاد دانشگاهی مرکب از دو کلمه است دیگر: جهاد و دانشگاه؛ هم باید در آن جهاد باشد، هم باید متناسب با دانشگاه باشد. جهادی عمل کردن، مفهوم خاصی دارد. هرچور کاری، جهادی نیست.

جهاد با جهد و تلاش از لحاظ ریشه یکی اند؛ یعنی در آن معنای جهد و کوشش وجود دارد؛ اما جهاد فقط این نیست؛ جهاد یعنی مبارزه؛ مبارزه ی در همین اصطلاح متعارف فارسی امروز ما. مبارزه انواع و اقسامی دارد: مبارزه ی علمی داریم، مبارزه ی مطبوعاتی داریم، مبارزه ی سیاسی داریم، مبارزه ی اقتصادی داریم، مبارزه ی نظامی داریم، مبارزه ی آشکار داریم، مبارزه ی پنهان داریم؛ اما يك نقطه ی مشترك در همه ی اینها وجود دارد و آن اینکه در مقابل يك خصم است؛ در مقابل يك مانع است. مبارزه با دوست معنی ندارد؛ مبارزه در مقابل يك دشمن است. فرض کنید در دوران اختناق، کسی هر هفته مثلاً پنج تا کتاب میخواند؛ خیلی کار بود؛ اما لزوماً مبارزه نبود؛ جهد بود، جهاد نبود. اگر میخواست جهاد باشد، باید کتابی را میخواند که در حرکت او در مواجهه ی با رژیم طاغوت و رژیم اختناق، تأثیر داشت؛ آنوقت میشد جهاد. خاصیت جهاد این است.

دایره ی جهاد شما علم و فناوری است؛ یعنی شما اینجا از شمشیر و نیزه و ژ3 نمیخواهید استفاده کنید؛ از مغز و امکانات اندیشمندی درون انسان و فکر و قلم و چشم و اینها میخواهید استفاده کنید.

مجموعه، مجموعه ی علمی است؛ اما در چه جهتی باشد تا جهاد باشد؟ این مهم است. نگاه کنید ببینید برای کشور شما، برای انقلاب شما، برای اهدافی که این انقلاب ترسیم کرده، کدام دشمن عنود در کمین نشسته و شما باید با آن دشمن عنود مبارزه کنید؟ کارتان در آن صراط که شد، میشود جهاد.

بنابراین، اگر دنبال علمی بگردید که این علم، دشمنان آن اهداف را نه فقط ناراضی نمیکند، خرسند هم میکنند، این جهاد نیست. فرض کنیم جهاد دانشگاهی یا فلان مؤسسه ی مربوط به جهاد دانشگاهی بگوید در سال فلان، صد یا پانصد مقاله از من در «ISI» منتشر شده؛ این، ملاک نیست. این مقاله چه بود؟ در چه جهت بود؟ به چه درد شما خورد؟ آن کسانی که با آرمانهای شما دشمنند، نسبت به این مقاله چه موضعی داشتند؟ آیا آنها احساس خطر کردند؟ البته سیاسیونشان - اهل علم که نگاهشان جور دیگری است - یا نه، احساس خطر نکردند.

وقتی که راجع به سلولهای بنیادی شبیه سازی و اینطور کارها آقایان حرف زدید و بنده یا دیگری هم تجلیلی از این کار کردند، مقامات امریکایی اعلام کردند که برای علوم ژنتیک هم باید شورای حکامی به وجود بیاید! این معنایش چیست؟ دشمن از اینکه شما در این رشته دارید حرکت میکنید، دردش آمده است. مثالهای واضحش را عرض میکنم؛ هزاران مثال دارد. آن روزی که شما مثلاً بتوانید آنچنان راداری بسازید که از هیچ نقطه از فضای آسمان این کشور، هیچ جنبنده ای نتواند وارد شود، آن روز دشمن دردش می آید؛ یعنی این تیری است که مستقیم میخورد به دشمن. این، میشود جهاد.

در حرکت جهادی، در علم جهادی، در تحقیق جهادی، این عنصر حتماً شرط است. دشمن هم مقصود آمریکا نیست. حالا ما در مقام صحبت، دشمن واضحمان آمریکا و استکبار جهانی است. نه، دشمنها انواع و اقسامی دارند. يك وقت يك کارتل بزرگ مالی و اقتصادی از اینکه شما بتوانید مثلاً کارخانه ی سیمان بسازید، ناراحت میشود؛ مانع تراشی میکند؛ نمیگذارد، که الان در گزارشهایی که در اینجا به من دادند، از جمله همین مسئله بود. دلشان میخواهد يك شورای حکام هم درست کنند برای ساخت سیمان، که هر کس حق نداشته باشد کارخانه ی سیمان بسازد یا تولید سیمان کند.

کار جهادی باید هدفمند، درست متوجه به آرمانها و هوشمندان و عاقلانه و دشمن شکن باشد. یعنی به همان معنائی که ما مبارزه را در اصطلاح معمولی به کار میبریم: «دارم مبارزه میکنم؛ این يك مبارزه است.» این، يك تعبیر مصطلح است. در جهاد، این معنا هست. این، تعریف بخش جهاد.

و اما دانشگاهی. دانشگاهی یعنی سطح این فعالیت و تحرك، يك سطح راقی است؛ متناسب با دانشجو و استاد و ذهن فعال علمی است. در همه ی کارها همین باید رعایت شود. عوام گرائی و عوام پسندی در کار و در همه فعالیتها نباید دخالت داشته باشد. البته بخشی از فعالیتها علمی است و خوب است؛ مثل همین تحقیقات؛ اما فرض بفرمائید اگر فعالیت در زمینه های علوم انسانی و فرض کنید در ادبیات است، باید حرفی که از اینجا بیرون می آید، فراتر از آن حرفی باشد که ممکن است يك ادیب معمولی بزند. یعنی سطح، باید سطح راقی ای باشد. خیلی از حرفها در زمینه ی علوم انسانی - که حالا ما در آن سابقه داریم و بلدیم و واردیم - مثل تاریخ، مثل ادبیات، مثل فلسفه که اینها مسائل بومی کشور ماست، هست. برخی از این مسائل، حرفهای عادی ای است، حرفهای متعارف است؛ جهاد دانشگاهی هم که نزند، هر کسی میتواند بزند. جهاد دانشگاهی باید حرف گزین، حرف برتر را به میدان بیاورد. از باب مثال، شما فعالیت قرآنی دارید. فعالیت قرآنی را خیلیها دارند؛ همه اش هم خوب است - میدانید من جزو کسانی هستم که نسبت به فعالیتهای قرآنی دنبالگیری و احساس مسئولیت ویژه دارم؛ از قبل از انقلاب، الان هم همینجور است. یعنی اگر در يك مسجدی ده نفر جوان هم جمع شوند تلاوت قرآن کنند، از نظر من مطلوب است؛ این را دوست میدارم - لکن شما اگر فعالیت قرآنی میخواهید بکنید، باید فعالیت قرآنی شما با فعالیت قرآنی غیر دانشگاهی فرق داشته باشد. لذا اگر شما هم فرض کنید بخواهید همان لحن و نوا و شیوه ی فلان قاری و تجوید و صدای خوش و... را مثل بقیه تکرار کنید، البته خیلی خوب است؛ اما فعالیت جهاد دانشگاهی در قرآن، این نیست؛ يك چیزی فراتر از این است. ببینید باب فهم دانشگاهی در مواجهه ی با قرآن چیست. بروید سراغ فهمیدن قرآن. قرآن خوان شما جوری باشد که وقتی قرآن میخواند، جلسه ای که مستمع قرآن اوست، مفاهیم قرآن را با دل خود لمس کند؛ حس کند؛ و جلسه ی قرآن خوانی شما، جلسه ی مفاهیم قرآن هم باشد. اینها ابتکار لازم دارد؛ باب شماس است. بنابراین، جهاد دانشگاهی این امکانات و این وسائل را دارد و بنده به جهاد دانشگاهی اعتقاد راسخ دارم. کارهای بزرگی کرده اند؛ کارهای خوبی کردید و همینطور که گفتیم: «اسس علی التقوی من اول یوم». از اول تا حالا که ما جهاد دانشگاهی را شناختیم، بر اساس دین و تقوا بود. بر اساس دین و تقوا نگهش دارید.

چند دقیقه ی پیش با دوستان اینجا صحبت بود و عرض کردیم سعی کنید هویت جهاد، تغییر پیدا نکند. اینی که شما می بینید هویت بعضی از اشخاص - فکرهایشان، ترکیبهای ذهنی شان - از اول انقلاب تا حالا صد و هشتاد درجه عوض شده، این يك روال و ممشای طبیعی نیست که بگوئید طبیعتش همین است دیگر؛ نخیر، هرگز اینجوری نیست. طبیعی این است که اگر انسان يك فکر و يك راهی را به منطق و استدلال پذیرفت، این را تا آن نقطه ی آخر راه برود و اگر عمرش کفاف نداد، در این راه بمیرد. این طبیعی نیست که ما بگوئیم: يك راهی را حرکت کنیم برویم؛ گاهی هم با شور و خیلی هیجان، بعد از يك نقطه، ناگهان زاویه بزنیم! بعد، این زاویه ها اینقدر ادامه پیدا کند که تبدیل شود به عکس! این، به هیچ وجه طبیعی نیست. بعضیها توجیه میکنند: خوب آقا، اول انقلاب، اول انقلاب بود؛ حالا زمان اثر گذاشته، ما عوض شدیم! نخیر، زمان بر روی عنصرهای ضعیف و بی ریشه و اعتقادهای واهی و مبتنی بر احساس محض اثر میگذارد؛ یا زمان با همراهی طمعها و هوسها اثر میگذارد. «ان الذین تولوا منکم یوم التقی الجمعان ائما استزلهم الشیطان ببعض ما کسبوا». قرآن میگوید: آنهایی که در جنگ احد برگشتند؛ طاقت نیاورند بایستند، این لغزش اینها به خاطر آن کاری است که قبلاً کردند. ما وقتی روح را نساختیم، خودمان را محکم نکردیم، معلوم است؛ هر مماسی روی آن اثر میگذارد؛ یکی، دو تا، سه تا، ناگهان می بینید که شکلش عوض شد؛ اما وقتی که مثل فولاد آبدیده، محکم و استوار و بر مبنای تفکر درست و منطق صحیح، هویت دینی انسان شکل گرفت

و هویت انقلابی شکل گرفت، هرچه زمان بگذرد، این هویت روشنتر، واضحتر، جذابتر، مستحکمتر میشود. آدمها اینجورند، نهادها هم اینجورند. نگذارید نهاد جهاد دانشگاهی، تبدیل شود به یک هویت دیگر؛ به یک هویت غیر دینی، غیر انقلابی.

من یک بار در جمع همین عزیزان جهاد دانشگاهی مطلبی را چند سال پیش گفتم، که یادم هم نبود؛ این را برای من آوردند، خواندم و یادم آمد - باید این هویت صحیح را و این هویت ایمانی را حفظ کنید و باقی بماند. خوشبختانه همینجور هم بوده و تا حالا هم باقی مانده است؛ چون ساخت جهاد دانشگاهی و نوع مدیریت، نوع عملکرد، نوع ارتباط رأس با بدنه، جهتگیریها، خواستها، خواستههای خوبی بوده است - آنچه که آن روز گفتم، این بود که بعضیها تصور میکنند انقلابیگری، یک حرکت انقلابی، یعنی حرکت بی انضباط همراه با شلوغی، سردرگمی و بی نظمی! میگویند آقا، آنها انقلابی بود و تمام شد! این، غلط است. مطلقاً در ذات تحریک انقلابی، اغتشاش و بی نظمی نیست. بعکس، انضباط انقلابی از محکمترین و قویترین انضباطهاست. انضباطی که ریشه از ذهن انسان، از دل انسان، از ایمان انسان میگیرد، بهترین انضباطها را دارد.

اول انقلابها از جمله انقلاب ما، بی نظمیهای دیده میشود که این ناشی است از آغاز حرکت انقلابی؛ چون یک بنای کهنه ی درهم ریخته باید نابود شود و جایگزین یک بنای دیگر بیاید. این، چیز طبیعی ای است؛ ولی وقتی که بنای نو، بنای جدید ساخته شد بر پایه های درست، حرکت بر اساس آن، حرکت منضبط و خوب خواهد بود و پیش خواهد رفت و این، انقلابی است. بنابراین انقلابیگری را با بی نظمی و با شلوغکاری و با نشناختن ضابطه و قانون نباید اشتباه کرد. علی ای حال، جهاد دانشگاهی از جاهائی است که ما به آن امید داریم برای آینده ی علمی کشور. اما راجع به مسئله ی علم و تحقیق، من این را عرض بکنم: کشور ما بدون حرکت در جاده ی گسترش دانش و گسترش پژوهش، امکان ندارد بتواند به نقطه ی مطلوب خودش دست پیدا بکند؛ مخصوص کشور ما هم نیست. کلید، دانش و پژوهش است.

دانشمند شدن یک ملت هم به این نیست که دانسته های دیگران را فرا بگیرد. آن، مقدمه ی کار است. علم یک دامنه ی وسیعی دارد؛ انحصاری نمیتواند باشد که ما فرض کنیم یک مجموعه ای از کشورها و یا ملتها هستند که نخبگان اینها علم را باید تولید کنند، مرزهای جدیدی را برای علم تعریف کنند، یک مقداری خودشان استفاده کنند، یک مقداری هم که زیاد آمد، بدهند دیگران استفاده کنند. این نمی شود. این نسبت، این شکل کار، معنایش همین عقب ماندگی دائمی بخشی از کشورها، همین رابطه ی ظالمانه ی بین کشورها، همین مسئله ی دنیای اول و دنیای دوم و دنیای سوم و شمال و جنوب و همین حرفهائی است که جزء ادبیات رایج سیاسی در این قرن و قرن قبل بوده و شده.

همه ی انسانها توانائی دانش پژوهی و دانشمندی را دارند. استعدادها البته مختلف است، لکن هیچ کشوری نیست که در آن انسانها توانائی این را نداشته باشند که در این دامنه ی وسیع و عظیم علم بالقوه و بالاستعداد، یک جایگاهی برای خودشان پیدا کنند و یک نقشی در آن ایفا کنند. اگر کشوری که سابقه ی او، تاریخ او، تجربه ی او، نشان میدهد که توانائی استعداد او، توانائی بالائی است و از متوسط بالاتر است - که کشور ما قطعاً از این قبیل است - این بایستی در ایجاد علم، در توسعه ی علم، در پیشرفت علم نقش ایفا کند و اگر توانست این نقش را ایفا کند، آنوقت این عقب ماندگی، این تبعیض و بی عدالتی در همه ی زمینه های سیاسی و اجتماعی و اقتصادی از بین خواهد رفت و خواهد شد دارای سهم برابر در مقابل کشورهای دیگر و در مقابل قدرتهائی که امروز وجود دارند. آنوقت میتواند خودش را اداره کند، روی پای خودش بایستد؛ یک چیزی بدهد، یک چیزی بگیرد؛ اما امروز اینجور نیست. امروز نظام سلطه در دنیا بنایش بر گرفتن و دادن نیست؛ بنایش بر گرفتن حداکثری و دادن حداقلی است؛ ثروت را میمکند، امکانات را میمکند، اختیارات سیاسی و اقتصادی و اجتماعی را در کشورها میمکند و در اختیار میگیرند و

در مقابل، گاهی هیچ چیز نمیدهند، گاهی چیز مضر می‌دهند، گاهی هم یک چیزکی به آن کشور نقطه ی مقابل می‌دهند. الان بافت سیاسی دنیا این است: سلطه گر و سلطه پذیر.

اگر بناست این بافت به هم بخورد و کشورها بتوانند به قدر ظرفیت ملت‌هایشان و استعداد ملت‌هایشان در روابط عالم جایگاهی داشته باشند، عمده ترین چیزی که در این کار تأثیر دارد، علم است. بنابراین علم را باید جدی گرفت؛ باید پیش رفت.

ما حرکت‌مان شروع شده، لکن هنوز در اول کاریم؛ هم باید به مراکز علمی و تحقیقی کمک بشود؛ هم به پروژه های علمی، پروژه های تحقیقی و فناوری باید کمک بشود؛ هم بایستی این میل به علم و تحقیق و پژوهش همه جا گسترش پیدا کند. باید مخصوص استاد و محقق هم نماند؛ در محیط دانشجویی و فضای دانشجویی گسترش پیدا کند؛ یعنی دانشجو میل به علم آموزی و تولید علم پیدا کند که این کاری است که احتیاج دارد به تدبیر و با توصیه و خواهش و تمنا و سفارش و دستور و اینها، نخواهد شد. مسئولان بخشهای آموزشی کشور ما؛ چه وزارت آموزش و پرورش، چه وزارت علوم و وزارت بهداشت و درمان، چه بخشهایی که مربوط به مسائل برنامه ریزی فرهنگی اند، در این زمینه مسئولیت دارند. آنها کاری نکنند که محیط دانشگاهی، محیط علم طلبی باشد. واقعاً این جوان خواهد عالم بشود و فقط مسئله این نباشد که بخواهد مدرکی بگیرد، یا حالا اسمی مثلاً برای یک کار کوچکی در بیاورد. این، حرکت لازم دارد. این حرکت باید ادامه پیدا کند. کمک دولت و دستگاههای مسئول و کمک کسانی که جایگاهی دارند که میتوانند اثرگذار باشند بر روی ذهن مخاطبان‌شان، در این زمینه حتماً لازم است.

و من اصرارم بر این است که هر وقت ما برای پیشرفت علم کار میکنیم، این را فراموش نکنید که علم و دین توأمانند. علم مجرد از دین و دور از دین ولو در گام اول در کوتاه مدت یک کشوری را به یک نقطه ای از افتخار هم برساند، اما در بلندمدت برای بشریت زیانبار است؛ کما اینکه دارید می بینید که زیانبار است.

علمی که از دین جدا شد و خودش را متعهد به دین ندانست، نتیجه اش همین میشود که امروز در دنیا رائج است؛ علم وسیله ی زورگویی است، وسیله ی استثمار است، وسیله ی تخریب حرث و نسل است و محصول علم، بمب اتم است از یک طرف؛ از طرف دیگر، محصول علم، این مواد مخدر کذائی است؛ محصول علم، روی کار آمدن سیاستمداران دور از همه ی احساسات انسانی است در خیلی از کشورهای دنیا. علم را باید با دین همراه دانست. علم را برای خدا و در راه خدا باید تحصیل کرد و به کار گرفت. این، جزو تعالیم اولیه ی ما باید باشد؛ در همه جا. و توفیقات این علم هم بیشتر است؛ این را به شما عرض بکنم. نگویند اگر علم را مقدس کردیم و با دین همراه کردیم و مؤمن کاری درآوردیم، دیگر پیشرفت نمیکند؛ نخیر، الان همین خود جهاد دانشگاهی شما، همین مجموعه کارهای شما - که به وسیله ی عناصر مؤمن این همه کار بزرگ انجام گرفته - نشان دهنده ی این است که علم وقتی با ایمان همراه باشد، توفیقاتش هم بیشتر خواهد بود.

چیزهای دیگری هم من اینجا یادداشت کرده ام، که عرض بکنم، منتها دیگر وقت گذشت؛ ساعت دوازده است. امیدواریم ان شاءالله این دیدار ما بتواند پیامی باشد برای جامعه ی علمی کشور از سوی مجموعه ی دستگاه؛ پیام قدرشناسی، پیام ارجگزاری، پیام حقگزاری از حرکت علمی و بالخصوص درباره ی جهاد دانشگاهی و بالاخص در مورد مؤسسه ی رویان. و امیدواریم خداوند به همه ی شماها اجر بدهد، پاداش بدهد و امیدواریم که خداوند ان شاءالله روح مرحوم کاظمی عزیز را از برکات و تفضلات خودش برخوردار کند و خانواده ی محترم‌شان هم که اینجا تشریف دارند، ان شاءالله مشمول صبر و سکینه ی الهی قرار بگیرند و ما روزبه روز شاهد توفیقات بیشتر شما عزیزان در رویان و در جهاد دانشگاهی باشیم.

دفتر مقام معظم رهبری
www.leader.ir

والسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ